

MOVEfwd

VODIČ O VOLONTIRANJU KLJUČNE LEKCIJE

*Hvala
volonterima*

SAŽETAK PROJEKTA I SVRHA VODIČA ZA VOLONTIRANJE

Projekt “MOVEfwd – Moving Forward in Europe with Volunteering” sufinancira Europska unija putem programa Europa za građane; Aktivnost 2: Demokratski angažman i građansko sudjelovanje; Akcija 2.3. Projekti civilnog društva. Projekt je započeo u ožujku 2021. godine i traje 18 mjeseci. Odobrena je bespovratna sredstva EU u vrijednosti od 95.760,00 EUR.

Vodeći partner je **POU Varaždin (Pučko otvoreno učilište Varaždin)**: ugledna obrazovna ustanova u Gradu Varaždinu, Republika Hrvatska. Akcija pokriva 5 europskih država (Hrvatska, Slovenija, Srbija, Italija i Bugarska).

Projektni partneri su:

- *Društvo Crvenog križa Varaždinske županije, Hrvatska*
- *Ljudska Univerza Ptuj, Slovenija*
- *Regionalna razvojna agencija Ruma, Srbija*
- *Turistička organizacija Grada Sremske Mitrovice, Srbija*
- *Progeu-Progress in European Union - Istituto Per Lo Sviluppò, Italija*
- *Institute za održiv poslovni razvoj i obrazovanje, Bugarska*

Glavna tema projekta je volontiranje tijekom COVID 19 pandemije. Bez ikakve sumnje, pandemija je imala ogroman utjecaj na svakog stanovnika Europe i izvan nje. Kao posljedica COVID-19 pandemije, organizacije civilnog društva, javna tijela, obrazovne ustanove i građani morali su ponovo osmisliti način funkcioniranja. Promocija aktivnog građanstva i volontiranja tijekom ovih vremena bila je osobito izazovna uslijed ograničenja fizičkog kontakta i kretanja. Zbog mnogih nepoznanica (infekcija, širenje virusa i sl. mnogi građani (uključujući mlade osobe) nisu se uključivali u volonterske aktivnosti kao ranije. Imajući sve ovo na umu, cilj projekta je bio povećati sudjelovanje građana u volonterskim aktivnostima u odnosu na civilnu zaštitu, društvenu uključenost, kulturu, edukaciju i zapošljivost.

Projekt je koncipiran kroz pripremni sastanak u Varaždinu i 5 trodnevnih događaja u partnerskim zemljama (u Hrvatskoj, Italiji, Srbiji, Sloveniji i Bugarskoj). Svaki je događaj organiziran tako da predstavlja najbolje prakse u kojima građani (osobito mladi) sudjeluju kao volonteri u akcijama koje se bave pitanjima bitnim za lokalni razvoj. Projektne aktivnosti su osmišljene tako da partneri mogu prikupiti mišljenja/inputs građana o Europi kakvu žele. Poseban fokus tijekom događanja bio je na konceptu solidarnosti i kako nova agenda za programsko razdoblje od 2021. do 2027. godine podupire zajednice u prevladavanju pandemije i drugih kriznih stanja. Radionice, panel rasprave, prezentacije, posjeti lokacijama, grupni rad i druge metode korištene su za poticanje volontiranja i povećanje razumijevanja o tome kako solidarnost u kontekstu EU-a doprinosi održivom razvoju.

Kao rezultat projekta, građani su bili u mogućnosti steći kompetencije za planiranje/upravljanje i volontiranje u akcijama tijekom COVID-19 (i drugih kriza) te bolje razumjeti kako agenda i vrijednosti EU-a funkcioniraju u praksi. Jedan od načina na koji je partnerstvo planiralo širiti najbolje prakse i naučene lekcije u volontiranju tijekom ovih teških vremena je stvaranje ovog **vodiča za volontiranje**. Vodič opisuje specifične akcije temeljene na volonterstvu koje su organizirane u partnerskim zemljama. U svakom poglavlju nastojimo predstaviti čitatelju kako volontiranje doprinosi zajednici u kriznim vremenima, kako građani na temeljnoj razini igraju bitnu ulogu u razvoju, te donosi lekcije naučene iz takvih akcija. Nadamo se da ćete koristiti ovaj vodič za poboljšanje volonterskih aktivnosti u vašoj regiji i uključiti građane na kvalitetniji i sigurniji način u lokalne akcije.

SADRŽAJ

SAŽETAK PROJEKTA I SVRHA VODIČA ZA VOLONTIRANJE.....	3
BUGARSKA	5
HRVATSKA.....	7
ITALIJA.....	9
SRBIJA.....	11
SLOVENIJA	13

BUGARSKA

Volonterske akcije su vrlo važne, posebno u kriznim vremenima (odnosno u slučajevima prirodnih katastrofa i izvanrednih situacija). One također igraju važnu ulogu u rješavanju pitanja socijalne isključenosti u široj zajednici i pridonose živahnosti gradova i općina. Aktivno sudjelovanje volontera i njihovo osposobljavanje u relevantnim područjima doprinosi sigurnosti da bez obzira na situaciju njihov rad bude relevantan i važan za širu zajednicu. U nastavku predstavljamo najbolje prakse volontiranja u blizini grada Plovdiva i općine Laki u Bugarskoj.

Tijekom godina utvrđeno je da je izgradnja povjerenja između ključnih dionika uključenih u formalno i neformalno obrazovanje ključna za stvaranje uključivih i prosperitetnih zajednica.

Projekt „**MOBILNA ŠKOLA STOLIPINOVO**“ provodi se od 2018. godine. Temelji se na angažmanu učitelja /volontera, a glavne aktivnosti su izvođenje nastave izvan škole za djecu iz područja **STOLIPINOVO**, četvrti u gradu Plovdivu. Svrha projekta je uključiti u obrazovni sustav djecu koja su iz bilo kojeg razloga isključena ili napustila školovanje: najčešće su u pitanju djeca koja žive u izrazito lošim uvjetima. (ref: <https://discovered-spaces.org/stolipinovo-mobile-school/>)

Kako bi se uključilo svu djecu s područja Plovdiva, pa

UDRUGA TRANSFORMER planirali su u sklopu projekta razviti mobilni obrazovni model - kreativni autobus u kojem se "provode" kreativne edukativne radionice u kvartovima. Dizajn i transformacija autobusa u mobilnu školu odvijat će se u stambenim naseljima i u suradnji s lokalnim obrtnicima i umjetnicima volonterima. Kako bismo poboljšali povezanost škole i naselja, vratili djecu u školu i ponudili im alternativu statičnim teoretskim aktivnostima u razredu, projekt uključuje škole kao važne stanice na ruti mobilne škole.

Stolipinovo, workshop with children

tako i onu koja su napustila školovanje, program je trebalo prilagoditi njihovim potrebama i uvjetima u kojima žive. Promatranja u životnim sredinama pokazuju da mnoga djeca ne bi imala pristup predloženim obrazovnim formatima ako se aktivnosti ne provode direktno na području u kojem žive. Stoga, kako bi omogućili sudjelovanje djeci kojoj je potreban pristup obrazovanju (djeca koja su napustila školu i djeca koja žive u rubnim dijelovima grada), **ISBDE I**

U zimskom periodu autobus će stajati u školskom dvorištu, a nastava će se održavati u posebnom prostoru u školi „Dimčo Debeljanov“, koji će udruga „**TRANSFORMERS**“ zajedno s djecom pretvoriti u kreativni prostor. Uključit će lokalne građane i doprijeti do potreba zajednice i njenih prioriteta. Također, na ovaj način će se širiti najbolje prakse i prenositi znanja budućim trenerima iz zajednice. Dopirući do zajednica na ovaj način (prije i za vrijeme pandemije), najugroženija djeca u regiji Plovdiv mogla su dobiti pristup obrazovanju, što pridonosi poboljšanju kvalitete njihova života.

Osim sudjelovanja u projektima usmjerenim na potrebe marginaliziranih osoba, volonteri su sastavni dio akcija

civilne zaštite. Grupe lokalnih volontera, u suradnji s Općinskim vijećem grada Lakova i vatrogasnom zajednicom Asenovgrad, pripremile su projekt „**AKCIJSKI MODEL ZA BORBU PROTIV PRIRODNIH KATASTROFA**“. Ova akcija temelji se na iskustvu stečenom u borbi protiv šumskih požara u selu **YUGOVO**, općina Laki, u regiji **RODOPI** 2021. godine tijekom karantene. U selu uglavnom žive starije osobe

koje nisu u mogućnosti same organizirati evakuaciju i mjere zaštite od požara. Među volonterima educiranima u projektu bili su, između ostalih, i njihovi potomci (uglavnom unuci) te se na taj način mnogo lakše uspostavila komunikacija i povjerenje.

Cilj projekta bila je izrada akcijskog modela za organiziranje i vođenje volonterskih aktivnosti u borbi protiv prirodnih katastrofa u kompleksnim uvjetima. Nedvojbeno, borba protiv elementarnih nepogoda različite prirode zahtijeva profesionalizam, korištenje različitih tehničkih sredstava, kao i specijaliziranu obuku. Ovo je posebno važno danas s obzirom na značajne klimatske i geofizičke promjene, kao i u kompleksnim situacijama koje mogu trajati

Projektne aktivnosti uključivale su: 1) analizu praktičnog iskustva gašenja šumskih požara u selu **YUGOVO**, **RODOPI** 2021. tijekom karantene uzrokovane COVID-19 i izradu SWOT analize na temelju rezultata istraživanja; 2) stvaranje akcijskog modela za borbu protiv prirodnih katastrofa uz podršku volontera; 3) strukturiranje volonterskih aktivnosti - organizacija timova i izbor voditelja timova (na temelju akcijskog modela i akcijskog plana); 4) priprema komunikacijske mreže za povezivanje stručnjaka i volontera u sljedećim kanalima:

- Između članova volonterskih timova i njihovih voditelja;
- Između voditelja volonterskih timova i relevantnih struktura lokalne uprave;

- Između voditelja volonterskih timova i specijaliziranih organizacija za odgovor na prirodne katastrofe;

5) provođenje obuke članova volonterskih timova o specifičnim akcijama odgovora na elementarne nepogode; te provođenje treninga i simulacija katastrofa s članovima volonterskih timova; 6) Organiziranje različitih stupnjeva pripravnosti za djelovanje volonterskih timova ovisno o stanju prirodnih uvjeta; 7) Stavljane volonterskih timova u stanje pripravnosti ovisno o konkretnoj situaciji i pokretanje akcija volonterskih timova u slučaju potrebe.

neograničeno dugo (npr. *lockdown* uzrokovan COVID-19). Aktivan angažman volontera jedan je od čimbenika učinkovitog suočavanja s negativnim prirodnim utjecajima poput požara, potresa, poplava, klizišta i sličnih događaja, te sprječavanja njihovih najrazornijih utjecaja.

Yugovo, selo u podnožju pline Rodopi

Buduće slične akcije civilne zaštite trebale bi uključiti ne samo volontere, već i vođe timova iz lokalne zajednice kako bi imale dugoročan učinak. Ključne lekcije, koje su vrlo važne i vrijedne, su sljedeće:

1. Uvijek postoji potreba za provođenjem prethodne pripreme volontera;
2. Priprema se mora temeljiti na sustavnoj platformi, tj. akcijskom modelu i konkretnim akcijskim planovima u osnovnim područjima;
3. Priprema volontera mora uključivati konkretnu obuku koja je usmjerena na razvoj potrebnih vještina;
4. Kontinuiranim praćenjem promjena prirodnih uvjeta volonteri će biti spremni djelovati u slučaju potrebe.

Volontiranje se od početka pandemije COVID-19 u Hrvatskoj pokazalo iznimno važnim, a volonteri su svojim djelovanjem uvelike ublažili kriznu situaciju. Usred pandemije u Hrvatskoj su se dogodila dva razorna potresa koja su uz Zagreb i okolice najviše pogodila Sisačko-moslavačku županiju. Epicentar najjačeg potresa (u prosincu 2020.) bio je u okolici Grada Petrinje. U nastavku su opisane volonterske akcije koje su se održale u Varaždinu (ciljno područje projekta) i drugim gradovima u Hrvatskoj.

IZ OVIH KRIZA PROIZIŠLI SU NOVI PRISTUPI VOLONTIRANJU I UPRAVLJANJU KRIZAMA

U ovom izazovnom razdoblju pokretači aktivnosti bili su volonteri **UDRUGE UZ TEBE SAM** iz Varaždina. Donijeli su vedrinu, pozitivnu energiju, stekli nova iskustva i obogatili sebe kao osobe sudjelovanjem u životima djece i mladih s teškoćama u razvoju. Izolacija je stalna prepreka socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom, a pandemija je samo pogoršala stvari. Korisnici udruge bili su još izoliraniji zbog svojih primarnih poteškoća. Tijekom pandemije grupa volontera pokrenula je mjesečne radionice za mlade s invaliditetom (likovne, glazbene, plesne, književne i sl.). Na taj način su im volonteri pokazali da nisu sami i time jačali mentalno zdravlje zajednice, a ključna lekcija koju su naučili je bila kako male stvari zapravo puno znače.

U kasnoj fazi pandemije upis novih volontera postao je prioritet Udruge i ostalih neprofitnih udruga u Varaždinu. Povodom obilježavanja Svjetskog dana dobrih djela i uključivanja novih volontera, Udruga je organizirala akciju **ŠPANCIRAJ SA MNOM VARAŽDINOM**. Novi volonteri imali su priliku upoznati udrugu i korisnike i naučiti kako surađivati s njima.

Tijekom događanja Šetnja Varaždinom i prigodnim vježbanjem na gradskim trgovima udruga Uz tebe sam pridonijela je poboljšanju mentalnog zdravlja zajednice.

MREŽA MLADIH HRVATSKE je organizacija mladih koja se brzo prilagodila novim okolnostima. Na početku pandemije imali su mnogo mladih ljudi koji su sudjelovali u aktivnostima međunarodne solidarnosti u okviru Europskih snaga solidarnosti. U

suradnji s **AGENCIJOM ZA MOBILNOST** uspostavili su novi sustav podrške i pomoći namijenjen volonterima.

Agencija je prepoznala potrebu za dodatnom psihosocijalnom podrškom, zbog nesvakidašnje i zahtjevne situacije u kojoj su se volonteri našli, te su iz tog razloga uveli dvije nove mjere. Najprije su otvorili online servis na kojem su se svi volonteri mogli obratiti stručnjacima i prenijeli su potrebnu obuku za međunarodne i domaće volontere u online formate. U sklopu edukacije volonterima je pružena dodatna pomoć i podrška kroz različite alate i metode.

Jedna od postojećih mjera, a koja se pokazala najkorisnijom, bila je mentorska podrška. Volonteri su rekli da su im mentori uvelike pomogli da se prilagode novonastaloj situaciji. Drugi važan element koji Mreža mladih ističe je važnost međusobne solidarnosti. Pandemija COVID-19 učinila nas je svjesnima koliko smo svi međusobno povezani i kako posljedice utječu na sve nas. Stoga je vrlo važno da postoji međusobna

Volonteri i korisnici udruge Uz tebe sam

Graffiti on the wall, Petrinja

solidarnost, povjerenje između aktera i želja za pomoći kako bi se ovakve krize uspješno prebrodile.

Još jedan sjajan primjer volonterskog djelovanja su telefonske linije za podršku, poput *NACIONALNOG POZIVNOG CENTRA ZA ŽRTVE ZLOČINA I PREKRŠAJA, TESA - PSIHOLŠKI CENTAR* (Centar za psihološku

pomoć), *PLAVI TELEFON* i mnogi drugi lokalni centri organizirani nakon početka pandemije.

VATROGASCI u Hrvatskoj organizirani su u *DOBROVOLJNA VATROGASNA DRUŠTVA*, svojim nesebičnim angažmanom su već nebrojeno puta pokazali da se humanost i pomoć drugima ne naplaćuje. U spašavanju stradalih u potresu sudjelovali su i vatrogasci koji su dopremili namirnice i građevinski materijal osobama koje su nakon potresa u Petrinji ostale bez domova.

Važnu ulogu u ovim kriznim vremenima odigrali su i *VOLONTERI CRVENOG KRIŽA* koji su najstarija i najbrojnija udruga volontera u Hrvatskoj. Osim dostave hrane i potrepština za starije i zaražene, organizirali su i pozivni centar za psihološku podršku. U suradnji s Međunarodnim Crvenim križem objavljen je priručnik „Pružanje podrške i brige za dobrobit volontera“. Iznimna važnost pridaje se održavanju dobrobiti volontera koji su u kriznim situacijama ugroženi, fizički i psihički.

Pandemija nam je svima jasno dala do znanja da smo društvena bića i da su nam potrebni drugi ljudi da bismo se osjećali sigurno i prihvaćeno. No trenutno je naš društveni život značajno ograničeniji unatoč činjenici da smo se svi navikli na “novo normalno”. Jasno je da svi moramo voditi računa o svom mentalnom zdravlju.

Ključne lekcije za volontere:

* Moramo brinuti o sebi kako bismo i dalje mogli uspješno funkcionirati u novim okolnostima. Na taj način možemo biti učinkovitiji u pomaganju drugima oko nas.

* Male stvari zapravo puno znače.

* Međusobna solidarnost je iznimno važna.

Tijekom pandemije COVID-19 bilo je bitno održavati i proširivati znanja i vještine volontera na terenu. U Italiji su volonteri usvojili inkluzivne tehnike planiranja za podršku najranjivijim skupinama te su morali razviti kreativne metodologije kako bi zadovoljili potrebe takvih skupina. Također, surađuju s volonterima iz organizacija civilnog društva (OCD) diljem Europe kako bi doprinijeli ublažavanju pandemije na europskoj razini. U nastavku su opisani projekti koji su primijenili volonterski pristup kako bi zadovoljili potrebe građana u ovim teškim vremenima.

Projekt **GROOVEUROPE** ima za cilj osposobiti osoblje u ustanovama za obrazovanje odraslih kroz kombinaciju strukturiranih iskustava obuke, studijskih posjeta i *job shadowing* u specijaliziranim organizacijama u sljedećim sektorima: volontiranje, obrazovno planiranje i inkluzivno obrazovanje za migrante. Vodeći partner projekta je **CSVNET**, talijanska udruga centara za podršku volonterima, a ostali partneri su **THE CENTER FOR EUROPEAN VOLUNTEERING** iz Bruxellesa, **MEP EUROPROJECTS** iz Granade, **IDEC** iz Atene i **ASSOCIAÇÃO PARA A EDUCAÇÃO DE SEGUNDA OPORTUNIDADE** iz Porta, Portugal.

- Podignuta svijest o osobama isključenima iz društva (imigranti i druge isključene skupine) u Španjolskoj;
- Poboljšanje svijesti i znanja građana o postupanju s izbjeglicama na primjeru Grčke;
- Prijedlog novih kreativnih metoda za socijalno obrazovanje u Portugalu.

Obrazovno osoblje uključeno u projekt educirano je za izražavanje tolerancije i podržavanje različitosti. Pružene su im specifične vještine koje su im omogućile rad s migrantima i izbjeglicama. Sudionici su raspravljali o europskom kontekstu (politike obrazovanja odraslih,

prilike, glavni akteri) te su neki predloženi programi ocijenjeni korisnima za daljnje projekte. Tijekom nekih aktivnosti sudionici su osmislili inovativne alate rada za socijalno uključivanje, koji bi mogli postati instrumenti koje svatko može dugoročno koristiti kako bi proizveli učinak među ciljnom skupinom (osobe u migrantskoj populaciji).

Drugi projekt koji je doprinio razvoju zajednice je "**DA, VOLONTIRAM**". Vodeći partner u ovom projektu je **AURIVE SOCIETA' COOPERATIVA SOCIALE**, a ostali partneri su iz Turske, **YASAM BOYU EGITIM DERNEGI**, iz Portugala, **RIGHTCHALLENGE - ASSOCIAÇÃO**, iz Austrije **INTERAKTION - Verein für ein interkulturelles**

Zusammenleben, iz Slovenije **DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE PROSTOVOLJNEGA** dela Novo Mesto, a iz Španjolske **ASOCIACION DESES 3**. Projekt se provodio od 2019. do 2021. godine.

Cilj projekta bio je unapređenje modela i metoda usmjerenih na socijalno i kulturno volontiranje. U konačnici, cilj projekta bio je stvaranje alata za osposobljavanje isključenih osoba da postanu aktivni građani. Ostvarivanjem ovih ciljeva projekt doprinosi osobnom i društvenom osnaživanju u vrijeme pandemije. Partneri iz 6 zemalja suočili su se s razlikama u sustavima volontiranja, alatima i percepcijama u

Radionica o inkluzivnom obrazovanju za izbjeglice i migrante u Ateni

Glavne projektne aktivnosti bile su petodnevni posjeti glavnim europskim institucijama i mrežama civilnog društva u Bruxellesu; programi društvenog planiranja, teoretski uvidi i posjeti lokalnim organizacijama u Granadi, ES; radionica o inkluzivnom obrazovanju za migrante i izbjeglice u Ateni; radionica kreativnih metoda za socijalno obrazovanje i rad u Portu.

Utjecaj volonterskih akcija na doprinos podizanju kvalitete života u lokalnoj zajednici može se sažeti u sljedeće:

- Povećane kompetencije o europskom pravu i europskim institucijama za sudionike projekta

svojim zemljama. Projekt je podržao prenosivost naučenih lekcija stečenih kroz iskustva volontiranja u druge dimenzije ljudskog života.

Glavne projektne aktivnosti bile su:

- mapiranje i istraživanje (prikupljanje podataka, ispitivanje izazova, prepoznavanje dobrih praksi);
- lokalna događanja i akcije u svakoj partnerskoj zemlji kako bi informirali građane o tome kako mogu poboljšati svoje volonterske akcije putem projektnog pristupa.

Rezultati projekta su sljedeći:

- na kraju projekta više od 120 edukatora odraslih steklo je vještine i znanja o volonterskom treningu.

Konkretno, sudionici su stekli vještine koje im omogućuju rad s manje kvalificiranim odraslim osobama (tj. znanje o tome kako voditi poduku i primjenjivati nove nastavne vještine, vještine modeliranja, vještine rješavanja problema, vještine aktivnog, neosuđujućeg slušanja, rješavanje sukoba itd.);

- Sudionici su razvili jači osjećaj društvene odgovornosti i osjećaju dodatnu predanost volontiranju;

- Partnerske organizacije razvile su svoje kapacitete za provedbu društvenih i kulturnih volonterskih akcija i mentorskih programa.

- Javna tijela bolje razumiju probleme i potrebe niže kvalificiranih odraslih osoba i prepreke povezane s integracijom na tržište rada.

Ključne lekcije/preporuke za buduće slične akcije:

* Kako bi novi modeli osposobljavanja volontera bili funkcionalni i osigurali njihovu dugoročnu relevantnost, javna tijela moraju biti uključena u razvoj i provedbu novih modela osposobljavanja te ih uskladiti sa strateškim ciljevima zajednice;

* Smjernice, alati i drugi materijali koji pridonose jačanju kapaciteta volontera moraju biti dostupni široj javnosti. Na taj način nove materijale i alate mogu koristiti svi građani koji žele pomoći zajednici;

* Uvijek je potrebno vidjeti što se drugdje radi. Prikupljanjem najboljih praksi i učenjem o pristupima obuci koji se koriste u drugim europskim zemljama, uspjeli smo izbjeći ponavljanje pogrešaka i na najbolji način iskoristiti postojeće resurse za razvoj zajednice.

Dječje odjel Gradske knjižnice „Atanasije Stojković“ Ruma toplo je dječje mjesto u kojem se svakodnevno druže. Knjižnica na svaki tjedan održava dječje radionice, izložbe, čitalačke tečajeve za djecu i sve vrste društvenih aktivnosti koje su djeci ugodne. Svaki susret završava pjesmom, zagrljajima i njihovom porukom da će ponovno posjetiti knjižnicu. Tijekom pandemije, napori volontera održali su ovu inicijativu na životu, a također su osigurali da zajednica može nastaviti u ovim teškim vremenima.

Osoblje knjižnice se uvijek trudilo kvalitetno i zabavno provoditi vrijeme s djecom, pružiti im toplu dobrodošlicu i prijateljsku podršku, kako bi shvatili da

AUDIO BAJKE za djecu. Ovaj posao iziskivao je puno truda kako bi ovo bilo nešto u čemu će djeca uživati.”

je ovo knjižnično mjesto njihovo malo carstvo.

Pandemija COVID-19 sve je zatekla nespremne, pa tako i knjižničare. Onemogućio je svaki uobičajeni oblik komunikacije s korisnicima. Knjižnični sadržaji odjednom su postali nedostupni, a druženje s djecom potpuno je nestalo. Knjižnica je zatvorila sva vrata daljnjoj suradnji, a Dječji odjel ustanove izgubio je svaki smisao bez posjeta djece. U samo jednom danu sve što je s djecom sagrađeno nije više bilo moguće, a praznina koja je ostala iza velika je i neizvjesna... Do kada će ovo stanje potrajati? Svatko je imao potrebu za utjehom i podrškom, a posebno roditelji koji su sa svojom djecom bili u zatvorenim domovima; bez mogućnosti da im se pruži bilo kakva vrsta zabave. Postojala je zabrinjavajuća razina zbunjenosti i tjeskobe zbog neizvjesnosti. MIRJANI BELOŠEVIĆ, knjižničarki iz Knjižnice „Atanasije Stojković“, ovo je bio veliki izazov. “U svim tim okolnostima, moja prva odluka bila je pružiti podršku. Imali smo ideju napraviti priču o COVID-19 i objasniti je djeci na što jednostavniji način. Ovo mi je samo palo na pamet. Nakon ove odluke pojavile su se razne nove ideje, a konačna je bila pokretanje snimanja:

Prva faza bila je prikupljanje materijala, odabir najljepših i najpoznatijih bajki za snimanje. Druga i najzahtjevnija faza bila je odabir fotografija koje odgovaraju sadržaju koji se snima. Treća faza bila je snimanje (bajke su snimane u veselom tonu, kratke po sadržaju kako bi zadržale pozornost djece. Sadržaj je popraćen zabavnom glazbom i glasom pripovjedača).

Sati su provedeni na snimanjima. Bajke su svakodnevno objavljivane na društvenim mrežama knjižnice, a onda je Mirjana došla na ideju da budu stalno dostupne. Imajući to na umu, kreirala je YouTube kanal „Zlatna kočija“ na kojem

se može pristupiti svim pričama.

Za domaću kulturnu zajednicu ova je inicijativa svakako bila od velike važnosti. S ovim kanalom postalo je moguće posjetiti knjižnicu bez potrebe da se onamo fizički odlazi; što znači da se knjižnične usluge mogu koristiti bez fizičkih ograničenja. Ova inicijativa postala je još važnija jer je promovirala pristupačnost osobama s invaliditetom; preciznije, osobama s oštećenjem vida.

U budućnosti bi volontere i kreatore promjena trebalo trenirati o načinima kako doći do sredstava za svoje inovativne, a prije svega humane ideje. Ne bi bilo prvi put da ideja koja je bila isključivo volonterska (tj. trud osobe koja samo želi učiniti nešto dobro za zajednicu) preraste u nacionalni ili čak međunarodni projekt. Ipak, te inicijative ponekad prođu nezapaženo i njihova svrha nakon nekog vremena izbljedi. Zbog toga je ovim osobama potrebno stalno jačanje kapaciteta i motivacija.

Osim knjižnice, provode se i druge volonterske akcije koje doprinose kvaliteti života na lokalnoj i regionalnoj razini u Srbiji. Jedan takav projekt je “GRANICE BEZ

GRANICA – POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA MARGINALIZIRANIH SKUPINA KROZ PRISTUP LJUDI LJUDIMA". Bio je to međunarodni projekt u Srbiji i Hrvatskoj na prekograničnoj razini pod vodstvom Udruge „Bubamara“ iz Vinkovaca, Hrvatska; u suradnji s partnerima: Centar za socijalnu skrb-Vinkovci, Hrvatska; Centar za socijalnu skrb-Šid, Srbija; Crveni krst Sremska Mitrovica- Srbija. Projekt je imao za cilj podržati napore za oporavak poplavljenih područja kako bi se povećala tehnička sposobnost stanovnika prekograničnih županija da brzo i učinkovito odgovore na novonastalu kriznu ili hitnu situaciju.

Projekt je nastao nakon strašnih poplava koje su pogodile Srbiju, Hrvatsku i druge okolne zemlje 2014. godine. Glavna ciljna skupina projekta bile su osobe s invaliditetom i osobe koje su izravno uključene u rad s njima: negovatelji, djelatnici socijalne skrbi, medicinske sestre, obitelji itd. kao i spasioci i volonteri angažirani u Crvenom križu i drugim nevladinim organizacijama u ciljanim regijama. Ovi su polaznici bili izravno uključeni u posebno osmišljenu obuku za pristup osobama s invaliditetom, posebice u izvanrednim situacijama (u ovom slučaju poplave). Jedna od najzanimljivijih i najsvrsishodnijih obuka bila je za osobe koje upravljaju čamcem pristupačnim osobama s invaliditetom i za spasioce koji su volonteri Crvenog križa Sremska Mitrovica.,

Vježba spašavanja, Crveni krst Sremska Mitrovica

Kako bi se prevladale poteškoće s kojima se susreću osobe s invaliditetom tijekom poplava i drugih izvanrednih situacija, obje su zemlje dobile posebno dizajnirana vozila za cestovni i

riječni promet; odnosno posebno dizajniranih čamaca i kombi vozila za osobe s invaliditetom.

Posebno osmišljenom promotivnom kampanjom za podizanje svijesti su sudionici projekta i ostali dionici upoznati s poteškoćama i izazovima s kojima se susreću osobe s invaliditetom, posebice u izvanrednim situacijama.

Konačni rezultat projekta - integrirane socijalne usluge – pristupačan prijevoz za osobe s invaliditetom te terapijske i rehabilitacijske usluge, uspješno su osmišljene i dostupne u zajednici.

Projektne aktivnosti većinom su se odnosile na jačanje kapaciteta i obuku volontera kako bi mogli odgovoriti na potrebe ranjivih skupina tijekom poplava u smislu izvođenja spašavanja na vodi. Za potrebe projekta nabavljeni su posebno prilagođeni čamci, osposobljeni su voditelji čamaca i osigurani drugi relevantni uvjeti za spašavanje na vodi. Što je najvažnije, stvorena je mreža volontera u prekograničnoj regiji kako bi se osiguralo pružanje specijaliziranih volontera u kriznim situacijama.

Volonteri Crvenog križa Sremska Mitrovica obučeni su za spašavanje osoba s invaliditetom tijekom poplava što izravno doprinosi podizanju kvalitete života u lokalnoj zajednici; odnosno da se te osobe i njihove obitelji sada osjećaju mnogo sigurnije živeći u lokalnoj zajednici. Istovremeno, brodovi koji su kupljeni sada se koriste i u turističke svrhe.

Ključne lekcije:

* Volonterske akcije ne bi trebale imati granice. Kada se kriza dogodi, ona ima utjecaja na međunarodnoj razini. Od 2014. Godine, kada su se dogodile poplave, pa do danas, vjerujemo da se puno toga promijenilo po pitanju percepcije volontera u zajednici te su oni stekli visoku razinu značaja u posljednjih nekoliko godina zbog covid-19.

* Za rad s volonterima kao ciljnom skupinom potrebna je stalna motivacija u smislu razmjene iskustava, organiziranja svrsishodnih putovanja u susjedne zemlje na specifične obuke te stjecanja znanja primjenjivih na razvoj zajednice.

Špajza mudrosti interkulturalni je obiteljski centar za sve generacije. To je javna dnevna soba u kojoj se različite generacije mogu sastati i razgovarati. Financira ga slovensko Ministarstvo rada, obitelji i socijalnih pitanja i Općina Ptuj, a njime upravlja Ljudska univerza Ptuj. Čak i tijekom pandemije, pristup ovog programa (i drugih) pridonio je solidarnom ujedinjenju zajednice i pomoći Slovencima da prebrode najgore posljedice pandemije.

ŠPAJZA MUDROSTI pokrenuta je 2017. godine, a što je najvažnije, sve njene aktivnosti su besplatne. Redovito, svaki tjedan organizirane su brojne aktivnosti i radionice za sve generacije. Neformalna druženja uključuju kartanje, pisanje zadaće, druženje nakon završetka nastave, igranje stolnog tenisa, korištenje besplatnog pristupa internetu, igranje društvenih igara itd. Svi posjetitelji imaju na raspolaganju besplatnu kavu i druge tople napitke. Tu je i mnoštvo edukativnih radionica i predavanja koja se održavaju svaki tjedan. Predavanja pokrivaju različite teme, poput pozitivnog roditeljstva, sigurnog korištenja interneta, komunikacije s partnerom/članovima obitelji, kako se nositi s razvodom, kako razgovarati o obiteljskim situacijama, umjetnosti itd.

Jedna od najvažnijih aktivnosti je ljetni program za djecu. Organiziran je u obliku cjelodnevnog boravka s

se uz pomoć lokalnih volontera, koji mogu pomoći u organizaciji i provedbi aktivnosti. Uključivanjem u ovaj projekt volonteri mogu steći bogata iskustva. Špajza mudrosti je tijekom školskih praznika puna djece koja svakodnevno dobivaju besplatne obroke, a roditeljima su sve usluge besplatne.

Volonteri imaju ključnu ulogu u aktivnostima Špajze mudrosti. Uključeni su u većinu projektnih aktivnosti, a posebno su uključeni u ljetni program i program školskih praznika. U većini slučajeva volonteri su mladi koji imaju želju raditi s djecom. Svoje slobodno vrijeme posvećuju stjecanju neprocjenjivih iskustava u organizaciji i provedbi obrazovnih aktivnosti. Špajza mudrosti uvijek je korisna novim volonterima te im daje mogućnost sudjelovanja u obiteljskom životnom centru za sve generacije. Na vrhuncu pandemije Špajza mudrosti morala je ugasi sve svoje aktivnosti. Nakon

kratkog vremena jedno je bilo sigurno: Špajza mudrosti i njen program potrebni su lokalnoj zajednici možda više nego ikad. Stoga su koordinatori aktivnosti morali pronaći rješenje. Rješenje je bilo prebaciti aktivnosti u virtualni svijet. Naravno, nisu sve aktivnosti bile pogodne za takav pristup, ali neke od njih jesu. Počeli su se baviti potrebama roditelja i djece kroz predavanja i pružanje podrške u učenju u online formatu.

Špajza mudrosti bez sumnje je program koji treba nastaviti. Nakon godina provedbe, lokalna zajednica vrlo je dobro reagirala na njihovu prisutnost u staroj gradskoj jezgri Ptuja. Mnogi posjetitelji svako poslijepodne provode u Špajzi mudrosti. Doprinos volontera aktivnostima je vrlo vrijedan; stoga ih u nadolazećim ljetnim mjesecima žele privući još više.

ROTARACT KLUB PTUJ I LEO KLUB PTUJ dvije su volonterske organizacije koje čine razliku u društvu. To su humanitarne organizacije za mlade od 18 do 30

Špajza mudrosti, radionica za djecu

različitim kreativnim radionicama i aktivnostima, igrama i aktivnostima na otvorenom gdje djeca kroz igru uče, grade socijalne vještine i sl. Na taj način program osigurava fizički, osobni, socijalni i emocionalni razvoj. Ljetni program i program školskih praznika organiziraju

godina i nema prepreka za članstvo. Mladi mogu steći iskustvo u upravljanju, nove organizacijske vještine, te naučiti o upravljanju financijama. Umrežavanje s drugim mladim ljudima i druženje također su vrlo važni aspekti članstva, a klubovi su u stalnoj potrazi za novim članovima. Jedna od ključnih volonterskih akcija koju

na snazi i 2021. godine, ovaj događaj je jedan od rijetkih koji se mogao organizirati i provesti - sve je bilo organizirano na otvorenom, gdje su ljudi imali dovoljno prostora; stoga su šanse za zarazu svedene na minimum. Za vrijeme pečenja kestena građani mogu dati simboličnu donaciju u zamjenu za paketić kestena.

Događaj se provodi u svrhu prikupljanja sredstava za njihov najveći projekt u prosincu. Tada članovi kluba kupuju božićne darove za više od 200 djece (iz ranjivih skupina), te opskrbljuju 80 potrebitih obitelji paketima hrane i higijene.

Utjecaj aktivnosti klubova je višestruk. Akcije su usmjerene k tome da lokalnu zajednicu učine boljim mjestom za sve. Organiziranjem događanja građani i drugi volonteri družu se s članovima kluba/volonterima, a okruženi su prirodom. Aktivnosti prikupljanja sredstava tijekom ovih akcija osiguravaju prikupljanje sredstava za veće humanitarne akcije (npr. darivanje i paketi hrane obiteljima). Događaji

klubova poput Rotaracta i Leo Cluba dobro su prihvaćeni od strane zajednice.

Kesten piknik

godišnje održavaju klubovi je KESTEN PIKNIK. To je jednodnevni događaj koji se održava svake godine u listopadu. Volonteri Rotaracta, Leo kluba i drugih humanitarnih organizacija odlaze u lokalne šume i ručno beru kestene. Kako su mjere prevencije COVID-19 bile

Vrijedna lekcija:

* Koordinator i volonteri postali su mnogo fleksibilniji, prilagodljiviji i snalažljiviji zbog COVID-19. Danas je većina njihovih aktivnosti unaprijed planirana u hibridnom obliku, što znači da, ako se nešto slično ponovi, neće morati ugasiti nijednu aktivnost ili početi ponovno osmišljavati svoje uobičajene programe.

CROATIA

PUČKO
OTVORENO
UČILIŠTE
VARAŽDIN

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE VARAŽDIN

POU Varaždin (lead partner)

Lana Velimirović Vukalović, director

Hallerova aleja 1/III.

42000 Varaždin

vukalovic@pouvarazdin.hr

Tel: +385 42 313 191

www.pouvarazdin.hr

DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Pavlinska 8, Varaždin

Sandra Vidaček, headmaster

<https://dck-vz.hr/>

ured.dckvzd@gmail.com

SERBIA

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA SREM

D.O.O. RUMA

Bojana Lanc, project manager

Glavna 172

22400 Ruma

www.rrasrem.rs

bojana.lanc@rrasrem.rs

Tel: +381 22 470 910

real imperial adventure

TURISTIČKA ORGANIZACIJA GRADA SREMSKE MITROVICE

Dušan Drča, director,

Svetog Dimitrija 10, 22000 Sremska Mitrovica

Email: turistorgsm@yahoo.com

Tel: +381 22 618 275

www.tosmomi.rs

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

SLOVENIA

LJUDSKA UNIVERZA Ptuj

LJUDSKA UNIVERZA PTUJ (LUP)

Mestni Trg 2, 2250 Ptuj

David Rihtarič,

Project coordinator

Email: david.rihtaric@lu-ptuj.si

Tel: +386 2 749 21 54

www.lu-ptuj.si

ITALY

PROGEU - PROGRESS IN EUROPEAN UNION - ISTITUTO PER LO SVILUPPO A.P.S.

Via Federigo Verdinois 6, Roma

Dott. Gianmarco Gianino

Project Manager

info@progeu.org

www.progeu.org

+390694539869

BULGARIA

Institute of Sustainable
Business Development
and Education

Институт за устойчиво
бизнес развитие
и образование

INSTITUTE OF SUSTAINABLE BUSINESS DEVELOPMENT AND EDUCATION

Dondukov Blvd. 14, Sofia

Krasimira Bakardzhieva

Project coordinator

krasimira.bakardzhieva@gmail.com

Tel: +359 889219774

Ova publikacija izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.